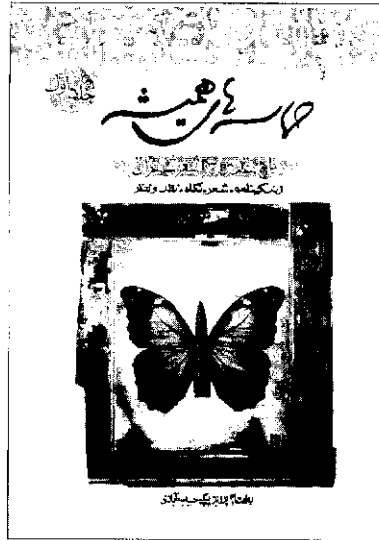


حماسه‌های همیشه

و یادی از عزیزان سفر کرده
سید حسن حسینی،
نصرالله مردانی،
تیمور ترنج و
عزیزالله زیادی



سید حسن حسینی

سید حسن حسینی در اول فروردین ماه ۱۳۳۵، در تهران به دنیا آمد. دوران کودکی و تحصیلات خود را در زادگاهش گذراند و در سال ۱۳۵۳، دیپلم طبیعی گرفت. سپس برای ادامه تحصیل به جمع دانشجویان دانشگاه مشهد پیوست و در سال ۱۳۵۸ با اخذ مدرک کارشناسی تغذیه فارغ التحصیل شد. «سید حسن حسینی» دوران خدمت و وظیفه خود را در طول سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۱ در تهران گذراند و در آن دوران نویسندگی برنامه‌های رادیوی ارتش را عهده‌دار بود. وی در سال ۱۳۶۹ تحصیلات خود را ادامه داد و در سال ۱۳۷۰، به دریافت مدرک کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، از دانشگاه آزاد واحد تهران نائل آمد. وی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی را، در همان دانشگاه گذراند. دکتر «سید حسن حسینی» در سال ۱۳۵۹ به جمع شاعران حوزه هنری پیوست و تا اواخر سال ۱۳۶۶ به فعالیتهای خود در حوزه هنری ادامه داد. او از جمله شاعرانی است که در جلسات شعر خوانی حوزه هنری حضوری مؤثر داشت و در شکل‌گیری تجمع شاعران انقلاب و دفاع مقدس و تداوم جلسات در حوزه هنری کوشش فراوانی کرد، به گونه‌ای که در ارتقای سطح کیفی آثار شاعران جوان دهه ۶۰، سهم فراوانی داشت. «سید حسن حسینی» از آغاز دفاع مقدس، در بسیاری از جبهه‌ها حضور یافت و همراه با کاروان شاعران متعهد، به شعر خوانی برای رزمندگان پرداخت. شعرهای او تاکنون به صورت پراکنده در بیشتر نشریه‌های کثیرالانتشار کشور و جنگهای ادبی و مجموعه شعرهای مختلف گردآوری شده، انتشار یافته است. وی در مقاطعی از فعالیتهای خود با کیهان و مجله‌های سروش و کیان همکاری داشته و ضمن تدریس مکاتب ادبی در دفتر شعر جوان، به تدریس در دانشگاه الزهرا (از سال ۱۳۶۷) و دانشگاه آزاد اسلامی پرداخته است.

بخشی از آثار منتشر شده دکتر سید حسن حسینی عبارتند از:

۱. همصدا با حلق اسماعیل، حوزه هنری، ۱۳۶۳
۲. حمام روح، ترجمه جبران خلیل جبران، حوزه اندیشه و هنر، ۱۳۶۴
۳. براده‌ها، نثر ادبی، انتشارات برگ، ۱۳۶۵
۴. بیدل، سپهری و سبک هندی، انتشارات سروش، ۱۳۶۷
۵. فن الشعر، ترجمه دکتر احسان عباس (ادیب معاصر عرب)، چاپ به صورت پاورقی در مجله سروش
۶. گنجشک و جبرئیل، مجموعه شعر سپید و نیمایی، عاشورایی، نشر افق، ۱۳۷۰ و چاپ دوم

۱۳۷۵

۷. گزیده شعر جنگ و دفاع مقدس، با انتخاب و توضیح، سوره مهر، ۱۳۸۱

آثار در دست انتشار و تألیف:

حماسه‌های همیشه عنوان کتابی سه جلدی است که به ارائه زندگینامه، شعر، نگاه و نقد و نظر چهار صد و بیست و چهار شاعر معاصر که در گستره شعر دفاع مقدس حضوری چشمگیر داشته‌اند می‌پردازد. پرویز بیگی حبیب‌آبادی که دبیری بسیاری از کنگره‌های شعر دفاع مقدس را در طول این سالها بر عهده داشته است و خود از شاعران پیشکسوت دفاع مقدس به‌شمار می‌آید و به نظر می‌رسد با دقت و پشتکاری که همراه اوست مناسب‌ترین فرد برای انجام این مهم بوده به خوبی توانسته است از پس آن برآید این کتاب که به تذکره شاعران دفاع مقدس شهرت یافته است جامع‌ترین مرجعی است که می‌تواند مورد استفاده علاقه‌مندان به آشنایی اجمالی با شعر و شاعران انقلاب اسلامی و دفاع مقدس قرار گیرد. حماسه‌های همیشه در سه جلد و یک‌هزار و چهارصد و چهل صفحه به همت انتشارات فرهنگ گستر و صریح با کیفیتی شایسته به چاپ رسیده است. برای آشنایی با شیوه کار مؤلفه نمونه‌هایی از معرفیها را تقدیم حضور مخاطبان ارجمند مجله می‌کنیم و برای اینکه یادی هم از چهار شاعر دفاع مقدس که به تازگی از میان ما رخت بر بسته‌اند؛ کرده باشیم مطالبی که در رابطه با این چهار شاعر یعنی شادروان دکتر سید حسن حسینی، زنده‌یاد نصرالله مردانی شادروان تیمور ترنج و زنده‌یاد عزیزالله زیادی در کتاب آمده است را انتخاب کرده‌ایم.





● مثنوی عاشقان

با یاد شهید عاشق «ماشاءالله سرهنگی»
بیا عاشقی را رعایت کنیم
ز یاران عاشق حکایت کنیم
از آنها که خونین سفر کرده‌اند
سفر بر مدار خطر کرده‌اند
از آنها که خورشید فریادشان
دمید از گلوی سحرزادشان
غبار تافل ز جانها زدود
هشیواری عشقبازان فزود
عزای کهنسال را عید کرد
شب تیره را غرق خورشید کرد
حکایت کنیم از تباری شگفت
که کوبید در هم، حصارى شگفت
از آنها که پیمانۀ «لا» زدند
دل عاشقی را به دریا زدند
بین خانقاه شهیدان عشق
صف عارفان غزلخوان عشق
چه جانانه چرخ جنون می‌زنند
دفع عشق با دست خون می‌زنند
سر عارفان سرفشان دیدشان
که از خون دل خرقة بخشیدشان

۱. فن الشعر، سروش

۲. نگاهی به خویش، ترجمه، مصاحبه با ادبای معاصر

۳. سبک‌شناسی قرآن مجید، در دست تألیف

۴. زبان‌شناسی حافظ، در دست تألیف

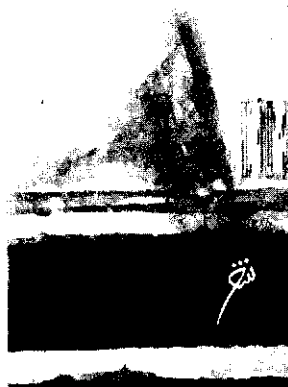
۵. زبان‌شناسی عمومی، در دست تألیف

۶. مشت در نمای درشت، معانی و بیان در ادبیات و سینما،

سروش ۱۳۷۹

دکتر سیدحسن حسینی می‌گوید:

شعر قابل تعریف نیست می‌توان آن را توصیف کرد. تلاشی است
برای ماندگاری شاعران در ارتباط با مخاطبی که می‌بیند و نمی‌بیند.
اما در موضوع شعر دفاع مقدس، به نظر من همه شاعرانی که به
وظیفه ملی و مذهبی خویش عمل کردند و ملت خویش را در
معبرهای صعب‌العبور تاریخ و به تعبیر سنایی، «در روز پیچ‌پیچ» تنها
نگذاشتند در زمره بهترینها هستند، اما اگر بخواهم آثار برتر این
دوران را نام ببرم می‌بایست به این شعرها اشاره کنم. شعری برای
جنگ از قیصر امین‌پور، حماسه ۱۴ ساله از محمدرضا
عبدالملکیان، غزل غریبانه از پرویز حبیب‌آبادی، برخی از شعرهای
سپید محمدرضا محمدی نیکو، برخی از مثنویهای قادر طهماسبی
(فرید)، برخی از شعرهای سپید ضیاءالدین ترابی، برخی از رباعیهای
وحید امیری، چارپاره‌های حسین اسرافیلی و غزلها و چارپاره‌های
یوسفعلی میرشکاک و...



و هم‌اکنون نیز ساکن کازرون است، اما به دلیل دارا بودن مسئولیتهای فرهنگی، بسیاری از اوقات خود را در تهران می‌گذراند. رویکرد مردانی به شعر به سال ۱۳۳۷ باز می‌گردد. وی هم‌زمان با پیروزی انقلاب اسلامی به‌صورت بسیار جدی‌تر به فعالیت پرداخت و همکاریهای خود را با حوزه هنری آغاز کرد. مردانی از زمره شاعرانی است که شعرهایش در بیشتر روزنامه‌ها، مجلات، مجموعه‌ها و جنگهای ادبی، انتشار یافته‌است. وی تاکنون با حوزه هنری، مرکز پژوهشهای فرهنگی بنیاد شهید تهران، مرکز پژوهش کتابهای درسی آموزش و پرورش همکاری داشته و برخی از شعرهایش در کتابهای درسی دوره‌های ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان و دانشگاه، منتشر شده است. «مردانی» همچنین سرپرستی

به رقصی که بی‌با و سر می‌کنند
چنین نغمه عشق سر می‌کنند:
«هلا منکر جان و جانان ما
بزن زخم انکار بر جان ما
اگر دشنه آذین کنی گرده‌مان
نبینی تو هرگز دل آزرده‌مان
بزن زخم این مرهم عاشق است
که بی‌زخم مردن غم عاشق است
بیار آتش کینه نهرودوار
خلیلم! ما را به آتش سیار
که پروانه - در خلسه - طی طریق
به پایان برد با دو بال «حریق»
در این عرصه با یار بودن خوش است
به رسم شهیدان سرودن خوش است
بیا در خدا خویش را گم کنیم
به رسم شهیدان تکلم کنیم
مگو سوخت جان من از فرط عشق
خموشی ست هان! اولین شرط عشق
بیا اولین شرط را تن دهیم
بیا تن به از خود گذشتن دهیم
بین لاله‌هایی که در باغ ماست
خموشند و فریادشان تا خداست
چو فریاد با حلق جان می‌کشند
تن از خاک تا لامکان می‌کشند
سزد عاشقان را در این روزگار
سکوتی از این گونه فریادوار
بیا با گل لاله بیعت کنیم
که آلاله‌ها را حمایت کنیم
حمایت ز گلها، گل افشاندن است
هم‌آواز با باغبان خواندن است...

● غزل سرخ

هلا پاسداران آیین سرخ
سواران شوریده، بر زین سرخ
به شعر دلیری تصاویر سبز
به دیوان مردی مضامین سرخ
از این باغ زنگار زردی زدود
وفاتان به آن عهد دیرین سرخ
گذشتید چون از حصار خزان
چه دیدید آن سوی پرچین سرخ
پس از برگریزان و پرپر شدن
مبارک شما را گل آذین سرخ

نصرالله مردانی

نصرالله مردانی در سال ۱۳۲۶ در کازرون به دنیا آمد. دوران کودکی و تحصیلات خود را در همان‌جا به پایان برد



انجمن ادبی شاعران انقلاب اسلامی شیراز را برعهده دارد. وی از آغاز دفاع مقدس تاکنون در بسیاری از سفرهای شاعران به منظور شعرخوانی در نقاط مختلف جبهه شرکت داشته و در شبهای شعر دفاع و مقاومت و همایشهای سراسری شعر دفاع مقدس حضوری فعال داشته است.

آثار چاپ شده وی عبارتند از:

۱. قیام نور، حوزه هنری، ۱۳۶۰
۲. خون نامه خاک، انتشارات کیهان، ۱۳۶۴ (کتاب سال. برگزیده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
۳. آتش نی، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۰
۴. ستیغ سخن، تذکره منظوم، انتشارات سمت، ۱۳۷۱
۵. شهیدان شاعر، گردآوری، شاهد ۱۳۷۵
۶. سمند صاعقه، حوزه هنری
۷. منظومه شهادت، گردآوری، شاهد ۱۳۷۶
۸. شعر اربعین، شاهد ۱۳۷۷
۹. تصحیح دیوان حافظ، نشر صدا ۱۳۷۶
۱۰. قانون عشق، نشر صدا ۱۳۷۷
۱۱. گزیده ادبیات معاصر، مجموعه شعر، شماره ۱۱، انتشارات نیستان ۱۳۷۸

آینه زمان

از خون خون گذشتند صبح ظفر سواران
پیغام فتح دارند آن سوی جبهه یاران
در شط سرخ آتش، نعش ستاره می سوخت
خون نامه نبرد است آیین پاسداران
در کربلای ایثار مردانه در ستیزند
رزم آوران اسلام با خیل نابکاران
در شام سرد سنگر روشن چراغ خون است
ای آب دیده، تر کن لبهای روزه داران
در رزمگاه ایمان با اسب خون بتازند
تا وادی شهادت این قوم سربداران
گلگونه شهیدان با خون گل بشوید
تا سرخ تر نماید رخسار روزگاران
هابیلیان کجا بید دیگر آمد
نگ است جان سپردن در دخمه تاران
در بادهای سوزان نیلوفران خاکی
چشم انتظار آب اند ای روح سبز باران
ای ابر پر صلابت، آبی ز دیده بفشان
با مرگ لاله طی شد افسانه بهاران
بی باوران عالم با چشم دل ببینید
آینه زمان است این پیر در جماران

سواران سخن

ای ظفر مندان! ظفر مندانه در سنگر به پیش
ای سواران سحر! گردان نام آور، به پیش



جنگجویان دلاور! پیشتازان دلیر
آرشان فاتح این خاک پهناور، به پیش
با سلاح کاری الله اکبر می روید
پیروان راستین فاتح خیبر، به پیش
پیرتان گوید اگر از کوه آتش بگذرید
بگذرید ای امت بیدار دل با سر، به پیش
بر تن رویین نباشد، تیغ چوبین کارگر
ای که داری جوشن تکبیر بر بیکر، به پیش
بیرق خونین دل بر دوش می باید گرفت
چون امام عشق خواهد برد این لشکر، به پیش
خفتگان خاک از خواب گران برخاستند
ای که داری شورش خورشید را باور، به پیش
می شکافد سینه شب شعله شمشیر فجر
ای برادر تا پگاه قدس با رهبر، به پیش

تیمور ترنج

تیمور ترنج در دهم خرداد ماه ۱۳۳۳ در خرمشهر به دنیا آمد. دوران کودکی و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاه خود گذراند و در سال ۱۳۵۴ وارد خدمت در نیروی دریایی ارتش شد و به علت نظامی بودن، روزگار خود را در شهرهای آبادان، بندرعباس، بوشهر، و جزایر کشور در خلیج فارس گذراند. رویکرد «ترنج» به شعر به سال ۱۳۵۰ بازمی گردد. شعرهای وی تاکنون به صورت پراکنده در بسیاری از نشریه های کشور از جمله روزنامه اطلاعات، نشریه ادبستان و کیهان فرهنگی، ماهنامه صف، دوهفته نامه سرباز و بسیاری از مجموعه شعرهای گردآوری شده ویژه دفاع مقدس، انتشار یافته است.

«تیمور ترنج» به غیر از سرودن شعر، در حوزه نوشتن مقاله های ادبی در موضوع شعر نیز فعال است و تاکنون مقاله های خود را، در این زمینه و در برخی از نشریه ها انتشار داده است. ۱





جهان یافت نشده که توانسته باشد بر تمامی این قلمرو گسترده، خیمه گسترانده باشد، اما مالکیت یافتن بر محدودهای از این قلمرو را هنرمندان و شاعران بسیاری به دست آورده‌اند. شاعر، کشف معناهای متفاوت را در کلمه تجربه می‌کند و همواره تلاش دارد تا مرزهای قراردادهای واژگان را فرو بریزد و بینشی نو را به نظاره بنشانند، چرا که کلمات در یک شعر واقعی بار ثابتی را بر دوش نمی‌کشند. اگر جز این می‌بود شعر به یکی از شیوه‌های رایج نثر یا نظم تبدیل می‌شد.

در این میان، شعر دفاع مقدس نیز مانند تمام هنرهای دوران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، فراز و فرودهای سرگیجه‌آوری دارد، اما اگر بخواهیم برجستگیهای شعر دوران جنگ را به طور خلاصه بیان کنیم در شعر این دوره ترکیبات و کلماتی که پیش از این در شعر کاربرد کمی داشتند فرصت و مجال خودنمایی یافتند و بار معنایی تمامیت شعر را بر دوش نهادند.

کلماتی مانند انقلاب، جنگ، شهادت، لاله، شقایق، رشادت، تکبیر، جبهه، ایثار، الله اکبر، شهید، فجر، عاشورا و ... واژگانی که پیام انقلاب و جنگ را به گوش مخاطبان شاعر رساندند. هر چند که رخدادهای روزمره و آنی انقلاب و جنگ تا حدودی باعث شد که شاعران در مقاطعی از زمان، ساده‌نگری و ساده‌نگاری را شیوه کار و ساختار شعر خود سازند و شعرهای بسیار سطحی و شعارگونه برای مدتی باب روز شد و متأسفانه مطبوعات هم، این گونه شعر را در جامعه رواج دادند. از این مقوله که بگذریم به نظر من شاعرانی چون قیصر امین‌پور، سیدحسن حسینی و علیرضا قزوه شاعران برتر دفاع مقدس‌اند.

یزدان پناه هم به تازگی حرف‌های خوبی برای گفتن دارد، ضمناً مجموعه شعر «آن همیشه سبز» از پرویز بیگی حبیب‌آبادی و مجموعه شعر «مهتاب کردستان» از منیره درتومیان و غزلی با مطلع «سرایا» اگر زرد و پژمرده‌ایم، ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم، از قیصر امین‌پور، از جمله بهترین آثار دفاع مقدس‌اند.

به جست‌وجوی تو

«برای مقفودشدگان جنگ تحمیلی»

در انتظار آمدنت

جولانگاه جهان را

اسبانی بی‌سوار در گذرند

برمی‌خیزم

تا ترانه‌هایم را

با نامت عطر آگین کنم

شقایق خونینی

در دلم می‌دود

و گلویم را

گلگون می‌کند

خاطره‌ات

گلی است

که خرام به گامهای خسته نسیم می‌بخشد!

به جست‌وجوی تو

گردباد گامهایم

قلمروی سنگ را

«تیمور ترنج» از جمله شاعرانی است که جنگ را تجربه کرده و بر خرابه‌های خرمشهر و خانه تخریب‌شده خود در آن شهر به تلخی گریسته است و در میان آوار به‌جای مانده از کاشانه خویش به جست‌وجوی ورق‌پاره‌های شعر و عکسهای سوخته و ... پرداخته است. ۲ وی تاکنون با شرکت در بسیاری از همایشهای سراسری شعر دفاع مقدس و شبهای شعر دفاع مقاومت، تعلق خاطر فراوان خود را به حضور در این عرصه نشان داده است.

«ترنج» هر چند تاکنون قالبهای مختلف شعر کلاسیک را تجربه کرده است، اما وجه غالب تمامی سروده‌های او، قالب سپید است. وی در حال حاضر نیز به خدمت در نیروی دریایی ارتش مشغول است و در بندر بوشهر اقامت دارد.

آثار منتشر شده «ترنج» عبارتند از:

۱. صدای مردم زرفا، مجموعه شعر، انتشارات نوید شیراز ۱۳۷۲

۲. تو چقدر شبیه شعرهای من گریه می‌کنی، انتشارات همسایه، قم

۱۳۷۶

۳. گزیده ادبیات معاصر، مجموعه شعر، شماره ۵۰، انتشارات نیستان

۱۳۷۸

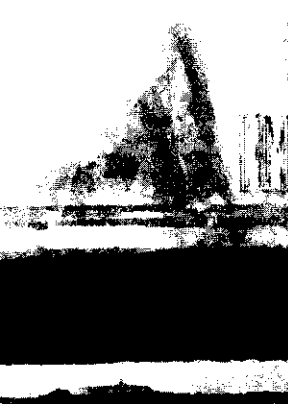
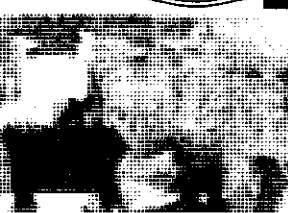
در دست انتشار:

اوقات دریا همیشه آبی نیست، مجموعه شعر

وی می‌گوید:

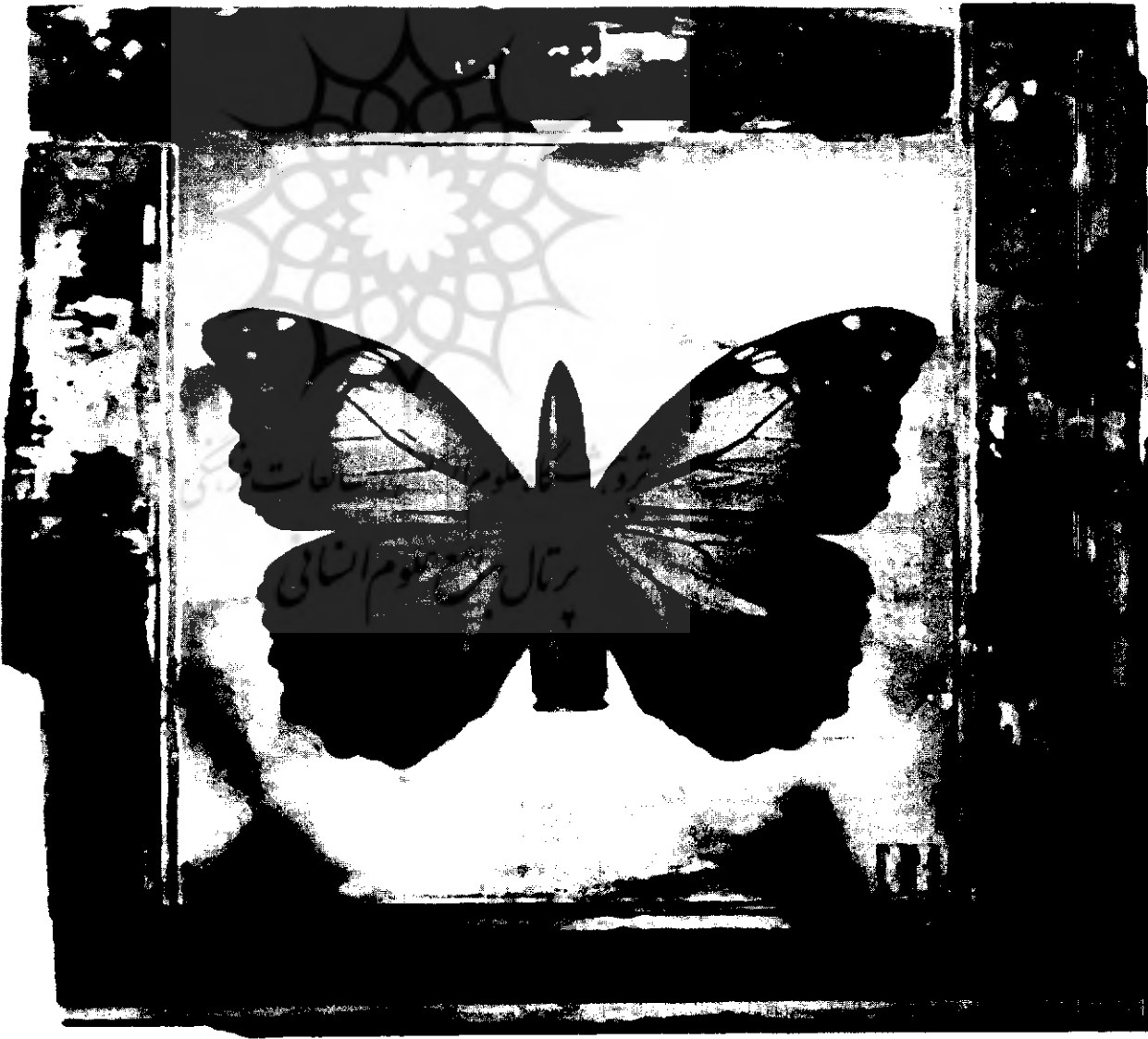
شعر، شگفتیهای پنهان جان آدمی را به تماشا می‌گذارد. تعاریف بسیاری برای شعر کرده‌اند، اما هیچ‌یک از این تعاریف، جامع و کلی نیست، چرا که گستره هنر، آن قدر وسیع و بی‌انتهاست که با هیچ معیار و میزانی قابل سنجش نیست و بی‌گمان تاکنون، هیچ هنرمندی در هیچ کجای





از رخساره ماه می شویند
 زلال آمدن را
 ای رود پر خروش
 بر لب بنشان!
 که راه!
 به تلاطم دریا های دور دست برده ای
 اینجا
 در انتظار آمدنت
 گلی است،
 که هر صبح می شکوفد
 و هر غروب
 پژمرده می شود.
 آفتاب
 به شکار شبنم می آید
 اما،
 تو نمی آیی!
 پرنده ای سپیدبال می آید
 با شقایق خونینی در منقار

صیقل می دهد
 مادر
 قنداقه پوسیده کودکی ات را
 می بوید
 و لالای ضجه وارش
 به زمزمه بیداری بدل می گردد،
 اکنون
 گهواره خونین تو
 بر دستان پر تلاطم دریا های دور دست
 تاب می خورد
 خورشید
 با واپسین پر سه های پسینگاهش
 می رود
 و در پشت کوه های بلند
 پنهان می شود.
 شب، رگان تو!
 در فورانی روشن گشوده می شوند
 و غبار تیرگیها را



پرواز آموخت

 هنگام که از دریای بی کرانه سینه‌هایتان
 فریادهای خفته صدقها
 برآمدند
 آسمان،
 دلتنگی‌اش را
 چه سرخ!
 چه سرخ!
 چه سرخ!
 بارید.
 اکنون
 تنها، با اشاره شماست
 که توفانها
 رخصت می‌یابند
 تا دریا را
 از خاموشی
 به خروش خوف‌انگیز
 دعوت کنند.

عزیزالله زیادی

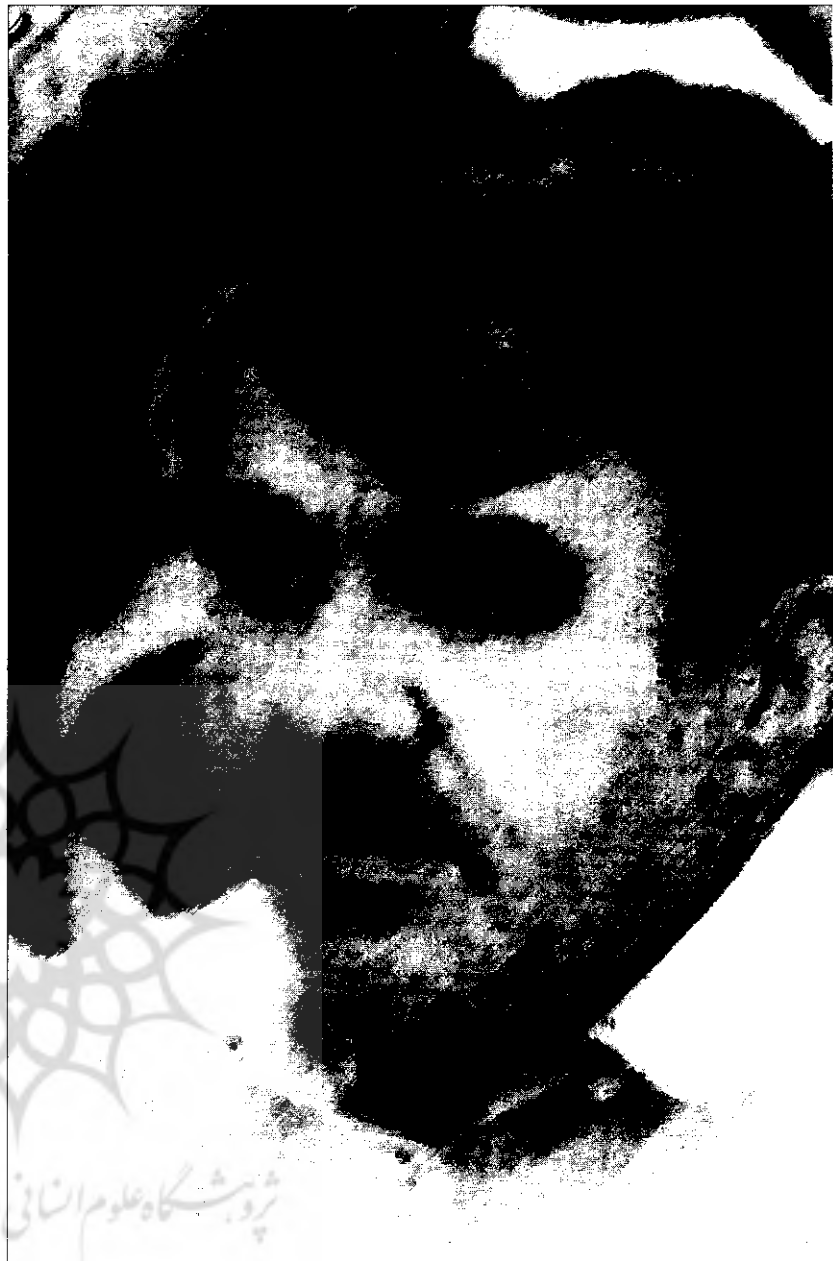
عزیزالله زیادی در سال ۱۳۳۰ در روستای چتاب در ۲۰ کیلومتری
 شهرستان میانه به دنیا آمد. دوران کودکی، نوجوانی و سالهایی از جوانی
 خود را در منطقه جوادیه تهران گذراند. وی در سال ۱۳۵۱ دیپلم ریاضی
 گرفت و وارد خدمت در نیروی هوایی ارتش شد و در سال ۱۳۵۴ با مدرک
 فوق دیپلم مکانیک و اخذ درجه همافر سومی ۳ فارغ‌التحصیل گردید و
 برای ادامه خدمت به شهرستان بوشهر منتقل شد. با آغاز جنگ تحمیلی
 همراه با یگانهای پدافند هوایی در بیشتر مناطق جبهه حضور یافت که از
 آن جمله می‌توان به جزیره خارک که به لحاظ حمله‌های مکرر هواپیماهای
 دشمن و درگیر شدن مداوم یگانهای زمین به هوا، سنگین‌ترین مناطق بود
 اشاره کرد. وی در سال ۱۳۷۰، به علت آسیب دیدگی از ناحیه چشم در
 طول دوران دفاع مقدس، بازنشسته شد. رویکرد او به شعر به دوره
 دبیرستان بازمی‌گردد. تأثیرپذیری عزیزالله زیادی از صحنه‌های جنگ، او
 را در جرگه شاعران دفاع مقدس نیز قرار داد.

زیادی، تاکنون با واحد ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری، واحد ادبیات
 دفتر تنظیم و نشر آثار امام (ره) هفته‌نامه ری، ماهنامه نیستان، روزنامه
 جام جم و وزارت ارشاد همکاری داشته است.

شعرهای وی که به صورت کلاسیک و نیمایی است در بیشتر روزنامه‌ها
 و مجله‌های کثیرالانتشار، منتشر شده است.

برخی از آثار منتشرشده وی عبارتند از:

۱. بر مدار صبح، محراب قلم
۲. مشق نور، برگ ۱۳۶۷
۳. خون فرات، برگ ۱۳۶۷
۴. فریادی از پشت پنجره جهان، برگزیده سرودهایی برای بوسنی، حوزه
هنری ۱۳۷۵
۵. گزیده ادبیات معاصر، مجموعه شعر، شماره ۸، انتشارات نیستان
۱۳۷۸
۶. عکس رخ یار، کارنامه شاعران در آستان ولایت امیرالمومنین،



و جهان
عطر آگین می‌شود

دریایی

در شهادت مردان دریا دل ناوچه «جوشن»
 وسعت کدامین دریا
 در قلب پر طنین تان نشست
 کآن سان
 آبی آوازه‌ایتان
 زلالی رودبارها را
 به زمزمه آورد
 و رگاتان
 فواره‌ها را
 تا وسعت بی کرانه آسمان





در کار شعله‌سازی اغوا
 سر بر فراز آب کشیده است
 «خارک»
 با گیسوان بافته از نور
 در جشن آفتابی آینه‌های آب
 چون سرو باشکوه
 بنشسته روی تخت طلا
 بر مدار آب
 بیدار
 این گوه نور
 نستوه و استوار
 با گیسوان بافته از کوسه‌های خشم
 سر بر فراز آب کشیده است
 با بالهای سربی فریاد
 با دستهای موشکی باد...
 هان، ای خرامیان!
 این قامت فریب
 گنجینه قبیله ما نیست
 گنجینه قبیله ما عشق است

انتشارات نیستان، دفتر اول ۱۳۸۱
 ۷. با زبان حیرت، کارنامه شاعران در آستان ولایت
 امیرالمومنین، انتشارات نیستان، دفتر دوم ۱۳۸۱
 ۸. در حوالی آفتاب، کارنامه شاعران در آستان ولایت
 امیرالمومنین، انتشارات نیستان، دفتر سوم ۱۳۸۱
 ۹. شعری شبیه سکوت، کارنامه شاعران در آستان ولایت
 امیرالمومنین، انتشارات نیستان، دفتر چهارم ۱۳۸۱
 ۱۰. مثل هیچ کس، کارنامه شاعران در آستان ولایت
 امیرالمومنین، انتشارات نیستان، دفتر پنجم ۱۳۸۱
 در دست انتشار:
 شعر چیست (مقالات درباره شعر)، انتشارات زلال
 وی می گوید:

شعر سایه‌ای است که به من بخشیده‌اند. شعر قطعه‌نامه شاعر
 است به جهان، شعر عطر خداست که جز این همه هیچ است و به
 هیچ کجایش راه نیست و نمی‌انجامد. شعر دفاع مقدس هم مثل
 خود دفاع مقدس است. شعر زندگی است. شعر حرکت است. شعری است که نفس می‌کشد و نفس آن جاودانه
 است.

گنجینه‌های قبیله ما

خارک
 با گیسوانی بافته از موج
 از موجهای سبز و طلایی
 با آهوان ناز
 با خنده‌های گل
 سرو بلند قامت مکر فسون

۱. نگاهی اجمالی به شعر انقلاب اسلامی، ص ۸۵ - ۹۱، بررسی ادبیات
 انقلاب اسلامی، سمت، پاییز ۱۳۷۳
۲. در سفری که به اتفاق «تیمور ترنج» به خرمشهر داشتیم از نزدیک شاهد
 این اندوه بی‌پایان بودم. مؤلف
۳. از درجات ارتش بود که پس از انقلاب، با درجات الفسری تطبیق شد.

